

1 De forskellige typer retsmidler

Kapitel 15 i den svenske retsplejelov (*rättegångsbalken*) indeholder de grundlæggende bestemmelser om sikrende retsmidler i civile søgsmål. Det er en generel regel, at ingen tvangsfuldbyrdelse i civilretlige sager kan finde sted, før en domstol har afsagt dom i sagen. Bestemmelserne om sikrende retsmidler udgør en undtagelse fra denne regel. De har generelt til formål at sikre, at den tabende part opfylder de forpligtelser, som han eller hun vil blive pålagt ved en kommende domstolsafgørelse.

Det mest almindelige sikrende retsmiddel er arrest, som indebærer, at man kan anmode om at få formuegoder, som modparten besidder, taget i forvaring eller på anden måde unddraget dennes rådighedsret.

Det fremgår af kapitel 15, § 1 i retsplejeloven, at der kan foretages arrest med henblik på at sikre en fremtidig fuldbyrdelse af en dom vedrørende et pengekrav. Som hovedregel skal en kendelse om arrest efter denne bestemmelse udformes på en sådan måde, at der kan foretages arrest i debtors formuegoder svarende til så stor en værdi, at et nærmere angivet beløb af fordringen antages at kunne dækkes. Undtagelsesvis kan det dog angives i kendelsen, hvilke formuegoder der kan gøres til genstand for fuldbyrdelsen.

Der kan også foretages arrest med henblik på at sikre en fremtidig fuldbyrdelse af en dom vedrørende bedre ret til visse formuegoder (kap. 15, § 2 i retsplejeloven). Som eksempel kan nævnes domme, som omfatter dels kendelser om, at sagsøger har en fortrinsret til visse aktier frem for sagsøgte, dels at sidstnævnte forpligtes til straks at udlevere aktierne.

I kapitel 15, § 3 i retsplejeloven findes en generel bestemmelse om domstolens ret til at anordne passende foranstaltninger med henblik på at sikre sagsøgers ret. Denne bestemmelse finder f.eks. anvendelse i forbudssager. Selv en begæring om, at det fastslås, at sagsøgte ikke har ret til at arbejde med visse varer, som er angivet i en konkurrenceklausul, er blevet anset for at falde inden for bestemmelsens rammer.

I øvrigt kan retten i henhold til retsplejelovens kapitel 15, § 4, i sager om bedre ret til bestemte formuegenstande træffe bestemmelse om at genindsætte den retmæssige ejer i besiddelse af genstanden m.m.

Endvidere fremgår det af kapitel 15, § 5, stk. 3, i retsplejeloven, at der på visse betingelser kan træffes bestemmelse om et foreløbigt sikrende retsmiddel.

Derudover findes der særlige bestemmelser om sikrende retsmidler inden for visse specialområder, f.eks. patentretten.

2 Betingelserne for at anvende disse retsmidler

2.1 Procedure

Kendelser om sikrende retsmidler afsiges af den ret, for hvilken sagen er indbragt. Hvis sagen ikke er indbragt for en domstol, gælder hovedsageligt samme bestemmelser om domstolskompetence som for civile søgsmål i almindelighed.

Retten kan ikke af egen drift rejse spørgsmål om sikrende retsmidler. Den part, der ønsker en sådan kendelse afsagt, skal derfor fremsætte en begæring herom. Hvis der ikke er en verserende retssag, skal begæringen fremsættes skriftligt.

Der er ingen krav om, at fordringshaveren skal bistås af eller repræsenteres ved en advokat. Det er gratis at føre en retssag ved svenske domstole, bortset fra, at der skal betales retsafgift, som for øjeblikket beløber sig til 450 svenske kroner (ca. 50 euro).

2.2 De vigtigste betingelser

For at der kan afsiges kendelse om et retsmiddel efter retsplejelovens kapitel 15, §§ 1–3, er det en betingelse, at selve hovedspørgsmålet (f.eks. en fordring efter § 1) kan gøres til genstand for en retssag eller kan prøves inden for rammerne af en anden lignende procedure. Sidstnævnte omfatter bl.a. voldgiftssager.

Arrest eller andre sikrende retsmidler efter kapitel 15 i retsplejeloven er af den svenske højesteret (*Högsta domstolen*) blevet anset for at kunne finde anvendelse selv i forbindelse med krav, der skal prøves ved en udenlandsk domstol, hvis domstolens afgørelse kan fuldbyrdes i Sverige.

For at der kan foretages arrest efter kapitel 15, §§ 1–3 i retsplejeloven, skal følgende betingelser desuden være opfyldt:

Fordringshaveren skal kunne sandsynliggøre, at han har et krav mod en anden person, og dette krav må formodes at blive gjort til genstand for en retssag eller en prøvelse inden for rammerne af en anden lignende procedure.

Fordringshaveren skal endvidere påvise, at der er begrundet frygt for ("*skäligen kan befaras*"), at modparten vil unddrage sig at betale gælden (§ 1) ved at undvige, bortskaffe formuegoder eller ved anden adfærd, at modparten bortskaffer, væsentligt forringer eller på anden vis disponerer over formuegoderne til skade for fordringshaveren (§ 2), eller at modparten ved udøvelsen af visse aktiviteter eller ved at udføre eller undlade at udføre visse handlinger forhindrer eller på anden vis vanskeliggør udøvelsen af fordringshaverens ret eller væsentligt forringer dens værdi (§ 3).

For at der kan anordnes et foreløbigt retsmiddel, kræves det desuden, at der foreligger fare ved opsættelse. Med dette udtryk menes, at fuldbyrdelsen af en kendelse bringes i fare, hvis ikke retsmidlet anordnes straks uden høring af modparten. Hvis retsmidlet opnås på denne måde, skal kendelsen forkyndes for parterne, og skyldneren opfordres til at fremsætte sine bemærkninger. Hvis der fremsættes sådanne bemærkninger, skal retten straks tage stilling til, om retsmidlet skal opretholdes indtil videre.

Endelig kan retsmidlet kun anordnes, hvis fordringshaveren stiller sikkerhed for den skade, som modparten vil kunne påføres. Hvis fordringshaveren ikke er i stand til at stille sikkerhed, men samtidig påviser, at der er en rimelig sandsynlighed for, at hans krav består, har retten mulighed for at fritage ham fra at stille sikkerhed.

3 Beskrivelse af retsmidlerne

3.1 Hvilke typer aktiver kan omfattes af disse retsmidler?

At fuldbyrde en kendelse om arrest går ud på at sikre sig formuegoder af en vis værdi. Fuldbyrdelsen er i alt væsentligt underlagt de samme principper, som gælder for udlæg. Der er dog ikke tale om at sælge formuegenstandene.

I princippet kan der foretages arrest i formuegenstande af enhver art i forbindelse med fuldbyrdelsen. Både løsøre og fast ejendom kan komme på tale.

Visse formuegenstande er dog undtaget. Det gælder f.eks. for dem, der er omfattet af transgbeneficiet. For henhørende under transgbeneficiet anses bl.a.

tøj og andre genstande til skyldners personlige brug, op til en rimelig værdi,

møbler, husholdningsmaskiner og andet udstyr, som er nødvendigt for et hjem og dets vedligeholdelse,

arbejdsredskaber eller andet udstyr, som er nødvendigt for skyldnerens erhvervsvirksomhed eller erhvervsuddannelse,

personlige ejendele, f.eks. hædersmedaljer eller idrætspriser, som har så stor en affektionsværdi for skyldneren, at det ville være urimeligt at gøre udlæg i dem.

Formuegoder kan også være beskyttede efter særlige bestemmelser. Det kan f.eks. være tilfældet med skadeserstatninger.

Der kan ikke foretages arrest i løn m.m., før den er udbetalt og kan gøres til genstand for udlæg.

3.2 Retsmidlernes virkning

Når der er foretaget arrest i formuegoder til sikring af en fordring, må sagsøgte ikke overdrage disse formuegoder. Sagsøgte må heller ikke råde over dem på anden måde, der er til skade for fordringshaveren. Fogedretten (*Kronofogdemyndigheden*) kan dog undtagelsesvis fravige forbuddet mod at råde over formuegoderne. Rådighed i strid med forbuddet kan medføre strafansvar.

3.3 Retsmidlernes gyldighed

Når der er anordnet et retsmiddel efter kapitel 15, §§ 1-3 i retsplejeloven, skal fordringshaveren anlægge sag ved en domstol inden for en måned efter, at kendelsen er afsagt, hvis retssagen ikke allerede verserer. Hvis kravet skal prøves inden for rammerne af en anden procedure, skal fordringshaveren i stedet træffe de foranstaltninger, der er foreskrevet for den pågældende procedure.

Hvis der anordnes et foreløbigt retsmiddel, skal kendelsen forkyndes for parterne, og sagsøgte opfordres til at fremsætte bemærkninger. Hvis der fremsættes sådanne bemærkninger, skal retten straks tage stilling til, om retsmidlet skal opretholdes indtil videre.

Et retsmiddel skal straks ophæves, hvis der, efter det er anordnet, stilles sikkerhed, som tilgodeser formålet med retsmidlet.

4 Mulighed for appel af kendelser om retsmidlerne

Spørgsmål om sikrende retsmidler afgøres ved kendelser, både når der er tale om et procedurespørgsmål i forbindelse med prøvelsen af en sag, og når der er tale om et selvstændigt spørgsmål.

I begge situationer kan kendelsen appelleres af den person, som kendelsen går imod. Den, der ønsker at appellere en kendelse afsagt af byretten (*tingsrätten*), skal gøre dette skriftligt inden for tre uger fra den dag, kendelsen blev afsagt. Hvis kendelsen ikke er afsagt på et retsmøde, og der heller ikke ved noget retsmøde er nævnt en dato for afsigelse af kendelsen, skal appelfristen regnes fra den dag, hvor appellanten fik forkyndt kendelsen. Appellen behandles af landsretten (*hovrätten*), men indgives til byretten.

Hvis byretten i et civilt søgsmål har afslået en anmodning om et sikrende retsmiddel efter kapitel 15 i retsplejeloven eller har ophævet en kendelse om et sådant retsmiddel, kan landsretten umiddelbart give tilladelse til, at retsmidlet skal gælde indtil videre. Hvis byretten har anordnet et sådant retsmiddel eller har erklæret, at kendelsen kan fuldbyrdes, selv om den endnu ikke har retskraft, kan landsretten umiddelbart beslutte, at byrettens kendelse indtil videre ikke skal fuldbyrdes.

Sidste opdatering: 06/09/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.